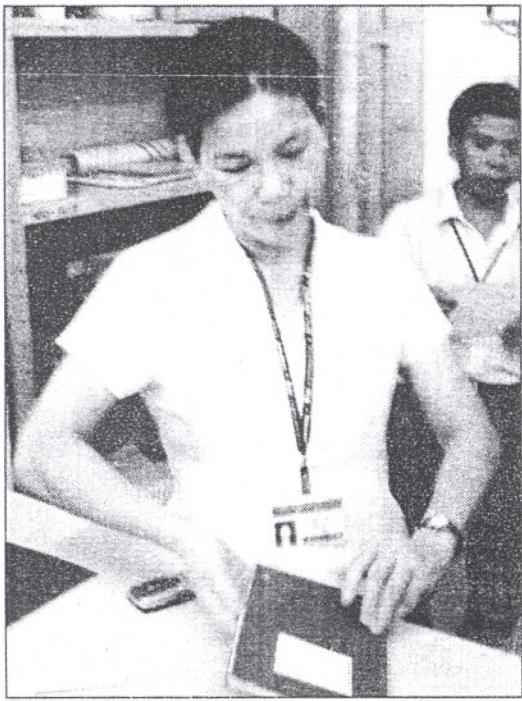

Một kho tàng quý đang kêu cứu

Quí lăm!

Thú thật, có đặt chân vào đây mới thấy thường các sách báo từ đầu thế kỷ 20, cả những năm 80, 90 của thế kỷ 17 đang nằm yên trên kệ. Bìa sách đều có dán nhãn thư mục của thư viện, nhưng bên trong giấy đã mục lâm rồi. Có những trang bị thâm kim lỗ chổ, có trang bị sờn rách xung quanh, có trang lai bị kỹ thuật quản thư lạc hậu trước đây, như dán băng keo, làm hỏng. Số lượng báo, tạp chí quý hiếm đang cần chuyển dạng để bảo quản nhiều vô kể. Toàn Thư viện Khoa học tổng hợp có 5.000 nhan đề báo, tạp chí từ 1975 trở về trước. 5.000 nhan đề sắp xếp theo số thứ tự kí báo quâ là rất nhiều. Có những tờ quan trọng như *Đại Nam Đồng Văn nhật báo* - từ 1891, *Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême Orient* - từ 1901, *Đông Dương Tạp Chí* - từ 1906, *Bulletin des Amis du Vieux Hué* - từ 1914, và một loạt các tờ công báo bằng tiếng Pháp ở Nam kỳ từ thế kỷ 19...

Sách cổ cũng có số phận không sáng sủa hơn. Những bản sách quý như *Tử điển Việt - Bồ Đào Nha - Latinh* của Alexandre de Rhodes soạn, in từ năm 1651. Có những bản sách đặc biệt quý hiếm như quyển *Dell' historia della China*, do cố đạo Giovani Gonalez di

Bà Nguyễn Thị Bắc giới thiệu các sách quý được bảo quản

Ảnh: L.D.

chuyển dạng nhằm bảo quản và phục vụ có hiệu quả" - bà Nguyễn Thị Bắc, giám đốc Thư viện Khoa học tổng hợp TP.HCM, bức xúc nói.

Mendoza thuộc dòng tu Augustino viết bản chính bằng tiếng Tây Ban Nha và bản dịch ra tiếng Ý. Có một quyển sách đặc biệt, chỉ còn ở Thư viện Khoa học tổng hợp, là quyển *Technique du peuple annamite* (hai tập) của tác giả Henry Oger (thực hiện tại Hà Nội 1908-1909). Đây là quyển từ điển bách khoa bằng hình vẽ đời sống và ngành

"Chúng tôi có trong kho hàng chục nghìn tài liệu quý, đặc biệt những tài liệu thuộc kho Đông Dương là nơi chứa các tư liệu từ thế kỷ 17, 18 về ba nước VN, Lào, Campuchia. Thậm chí có những tài liệu hiện nay chỉ còn duy nhất ở thư viện này. Thế mà chúng tôi phải ngày ngày ngồi nhìn nó xuống cấp, mục nát, có nguy cơ mất vĩnh viễn mà chưa có phương tiện để

nghề của người Việt ở Bắc kỳ. Sách in trên giấy dỏ, khổ lớn: 60x40cm, vẽ các hình trang phục, giày dép, mũ mǎo, các nghề khai thác, thu hái, sản xuất, xây dựng, trò chơi, hội diễn, đàn hát...

Lại có quyển *Souvenirs d'Annam*, xuất bản năm 1890 của tác giả Baille, kể về những kỷ niệm ở Trung kỳ. Và bộ sưu tập những bản đồ cổ như *Annam đại quốc họa đồ*, *Hoa đồ đô thành Sài Gòn*... cũng được xếp vào dạng sách có nguy cơ hư hỏng cao. Mà số này không ít, nội kho Đông Dương của thư viện đã lên đến 40.000 bản sách.

Bảo quản làm sao?

Cách đây hai năm, Thư viện Khoa học tổng hợp TP.HCM đã có ý định chuyển dạng tài liệu các bản sách, tạp chí quý hiếm (trong các kho hạn chế đọc) để bảo quản. Vài hiện thư viện cũng chỉ trang bị được hai chiếc máy chụp vi phim. Tuy nhiên đến nay một máy đã bị hư, và khối lượng sách thì quá đồ sộ nên thư viện đã làm dự án bảo quản xin kinh phí từ UBND TP.

Hiện tại thư viện chỉ có một phòng bảo quản với trình độ kỹ thuật cao, được chuyên gia nước ngoài tập huấn, nhưng chỉ mới thành lập vào tháng 10-2000. Chị Nguyễn Anh Đào - phụ trách phòng bảo quản - cho biết đối với các loại sách đang hư hỏng, phòng bảo quản chỉ có thể làm sạch, làm phẳng và đóng bìa, đóng hộp bảo quản. Tuy vậy công việc cũng rất nhiêu khê.

Với kho tàng tư liệu quý như vậy, bà Bắc cho biết dự tính của thư viện là khi mua được máy chụp vi phim sẽ ưu tiên chuyển dạng tài liệu các báo, tạp chí trước, vì đây là loại tài liệu giấy xáu, rất dễ hư. Sau đó đến các loại sách. Sau nữa, thư viện đang nghĩ đến việc số hóa lần lượt các sách quý hiếm để bảo quản theo kỹ thuật digital. Chỉ có số hóa các tài liệu mới phục vụ đại trà được, vì lúc đó bạn đọc sẽ truy cập và đọc trên máy tính rất đơn giản. Chứ như hiện nay thì... sách nào càng quý càng han chế người đọc.

LAM ĐIỀN